

İŞÇİLER VE SENDİKALAR HAKLARINI KULLANABİLMELİ

Aydınlık Gazetesi, 6 Haziran 2017

Yıldırım Koç

Sendikacılar ve kitle iletişim araçları (gazeteler, televizyon kanalları, sosyal medya) Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Uluslararası Çalışma Konferansı'nın bu yılki toplantısına delege olarak hangi örgütün katılacağını tartışıp durdu.

Bu konuda yazılan haberlerin çoğunu yazanlar, nereye niçin gidileceğini ve gidilen yerde ne yapılacağını bilmiyordu.

Halbuki önce öğrenilmesi, ardından tartışılması gereken, Türkiye'nin onayladığı ILO Sözleşmelerinin Türkiye'de işçilere ve memurlara sağladığı haklar.

Bu konuda işçi sendikaları da, kamu çalışanları sendikaları da susuyor. Ya bilmediklerinden susuyorlar, ya da konuşarak sermayedar sınıfla ve hükümetle karşı karşıya gelmek istemiyorlar.

Anayasanın 90. maddesine göre, onaylanmış ILO Sözleşmeleri bizim mevzuatımızın üstündedir. ILO Sözleşmeleriyle çelişen iç mevzuat hükümleri zımnen mülgadır. Yargıçlar, hükümet ve işverenler, ILO Sözleşmelerini doğrudan uygulamak zorundadır.

İşçiler ve sendikalar da, ILO Sözleşmelerinde yer alan haklarını bilip kullanmalıdır. Bu konuda en büyük görev de, Türkiye'yi ILO Uluslararası Çalışma Konferansı'nda delege olarak temsil eden Türk-İş'e düşmektedir.

Hakkını öğrenmeyen ve kullanmayanın ağlayıp sızlanması hiçbir işe yaramaz.

İŞÇİLERİN GREV HAKKI ÇOK GENİŞ

Bizim kanunlarımıza göre, sendika üyesi olmayan işçilerin grev yapması yasaktır. Bu yola başvuran işçiler, İş Kanununa göre (25/II) tazminatsız olarak işten çıkarılabilir. Sendikalar da yalnızca toplu sözleşme görüşmelerinde anlaşmazlık durumunda (kısmen) grev hakkına sahiptir.

Ancak ILO'nun güvence altına aldığı grev hakkı çok daha geniştir.

ILO'nun en yetkili kurullarından ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi şu değerlendirmeyi yapıyor:

"Grev hakkı yalnızca bir toplu iş sözleşmesinin imzalanması aracılığıyla çözümlenebilecek iş uyuşmazlıkları ile sınırlı kalmamalıdır; işçiler ve örgütleri, gerekli olduğu durumlarda, daha geniş bir kapsam içinde, üyelerinin çıkarlarını etkileyen ekonomik ve toplumsal konularla ilgili tepkilerini ifade edebilmelidir."

Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi, işçilerin (sendika kararı bile olmaksızın) iş bırakma, işi yavaşlatma ve iş bırakıp oturma türü eylemlerinin kısıtlanmasının, ancak bu eylemler barışçıl olmaktan çıktığı durumlarda haklı olacağını belirtmektedir: "İşçilere tanınmayan çeşitli grev eylemi türleri (iş bırakma, iş yavaşlatma, kuralları tamı tamına uygulayarak iş yavaşlatma ve oturma grevi) ile ilgili olarak Komite, yalnızca grevin barışçıl olmaktan çıkması durumunda bu kısıtlamaların haklı kabul edilebileceği görüşündedir."

MEMURLARIN DA GREV HAKKI VAR

Mevzuatımıza göre memurların grev yapması yasaktır. Ancak ILO'nun emri, demiri keser.

ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi şunu söylemektedir: "Grev hakkı devlet memuriyetinde (devlet memurları, kamu yetkilileri adına hareket eden kişilerdir) ve kelimenin tam anlamıyla temel hizmetlerde, yani aksamaları ile nüfusun tümünün veya bir bölümünü hayatını, kişisel güvenliğini veya sağlığını tehlikeye sokacak hizmetlerde kısıtlanabilir ve hatta yasaklanabilir."

ILO Uzmanlar Komitesi, 1994 yılında yayınlanan raporunda şöyle demektedir: "Komite'nin görüşüne göre, memur kavramının çok geniş bir biçimde tanımlanması, bu işçiler için grev hakkının çok geniş bir biçimde kısıtlanması veya hatta yasaklanması gibi bir sonuç doğurabilir. (...) Komite, kamu hizmetlerinde grev hakkının yasaklanmasının yalnızca Devlet adına yetki kullanan memurlarla sınırlı tutulması gerektiği görüşündedir."